

С Т А Н О В И Щ Е

от Велислав Заимов,
професор доктор в катедра „Дирижиране и композиция“ в
Теоретико-композиторския и диригентски факултет на
Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“
за дисертационния труд на Христо Георгиев Христов
„Трактатът на Йохан Йоахим Кванц „Опит за напътствие при
свирене на флейта“ и проблемите на интерпретацията
на флейтова музика от XVIII век“

Христо Христов е роден през 1996 година. Завършил е Националното музикално училище „Любомир Пипков“ в София със специалност флейта при проф. Йордан Киндалов и Националната музикална академия „Проф. П. Владигеров“, също със специалност флейта, при проф. Венцислав Киндалов. Преминал е курсове на следдипломна квалификация във Висшето училище по изкуствата в Берлин и във Висшето училище за музика и театър „Феликс Менделсон – Бартолди“ в Лайпциг. Пак в Лайпцигското висше училище се е дипломирал и като музикант за стара музика. Участвал е в майсторски класове на изтъкнати чуждестранни флейтисти като Жан-Пиер Рампал, проф. Андраш Адорян, проф. Карлхайнц Цюлер, проф. Пиер Ив Арто, проф. Паул Майзен, Джеймс Голвей, Бартолд Куйкен. Осъществил е видео и звукозаписи за няколко телевизии. През 2012 година има издаден диск със сонати за флейта и пиано съвместно с пианиста Марио Ангелов.

От 2000 година Христов Христов работи като първи флейтист на Бранденбургския полицейски оркестър в Потсдам. Има множество изяви като солист и камерен музикант. Преподавал е флейта в музикалните училища в Берлин – Вайсензее и в Нойщрелиц.

Предложеният дисертационен труд обхваща увод, три глави, заключение, списък от деветдесет и две заглавия на ползваната литература на седем езика, множество приложения, нотни примери, таблици, използвани електронни бази данни.

В увода се подготвя разглежданата проблематика в трите глави. Тук са посочени предмета, целите, задачите и приложените методи. Направен е и общ преглед на стиловете и музикалния вкус по времето, когато живее и

твори Йохан Йоахим Кванц, както и на по-известните днес теоретични източници върху музиката от онази епоха.

В Глава първа *„Общ историко-теоретичен и творчески обзор на развитието и употребата на напречната флейта. Някои композитори и творби“* е дадена подробна историческа справка за появата и развитието на напречната флейта, както и за влиянието в композиционните похвати, свързани с развитието на техническите и изразните възможности на инструмента в различни европейски страни до времето на Кванц. Приложената тук таблица дава ясна нагледна характеристика за напречните флейти до нововъведенията на Теобалд Бьом. Различните етапи от развитието на инструмента са практически показани в изнесени тематични концерти от самия Христо Христов.

Втора глава. *“Някои представителни жанрови и стилкови проблеми, свързани с флейтово творчество и интерпретация в дадената епоха”* е посветена на принципите, заложи при изпълнението на творби от бароковата епоха, които в дадения случай са отнесени предимно към тогавашните флейти, но в голяма степен те се отнасят за всички инструменти и дори за пеенето. Възлови моменти за тогавашното изпълнение са за фантазията (свободна и композирана), речитатива, щриха, артикулацията, ферматата. Върху артикулацията е отделено специално внимание, тъй като тя, особено от днешна гледна точка, до голяма степен компенсират ограничените (или дори липсващи при чембалото и при органа) динамични амплитуди на тогавашните инструменти. От друга страна, в бароковата епоха музиката се смята за тясно свързана с човешката реч, което придава още по-голяма тежест и изискване към артикулацията. Много удачен е примерът с тъй наречените *неназовани танци* в много произведения, чието правилно тълкуване определя стъпката и съответно артикулацията. Подобавачо внимание е отделено на използването на щрихите, които тогавашните композитори изписват съвсем пестеливо. Това е защото те са били обучавани за мястото и ролята на щриха като неразривно свързани с фактурата, с отвеждането на дисонанса, с движението на мелодичната линия. Днес, макар и малко наивно да звучи използвана терминология, въпросът за тъй наречения **афект** (любов, печал, умереност, гняв, величие, святост, смелост) е от изключително съществено значение за онази епоха и следва изпълнителите да са запознати с него и да вникнат

в онова, което тогавашните музиканти влагат в понятията за афект. Много добра насока в разбирането на тези проблеми е показана в приложените таблици. Тук би могло да се направи аналогия с изпълнение на струнните лъкови инструменти, където движението на лъка онагледява въпроса за щриха и артикулацията. Този въпрос заема възлово място в труда на Леополд Моцарт “Gründliche Violinschule”/“Основа на цигулковото обучение“, така че, в някои отношения, би могло да се направи паралел с настоящия дисертационен труд.

Всички до тук засегнати изпълнителски проблеми са показани практически и изключително подробно и задълбочено в **Глава трета** *„Интерпретационно-практически опит в личната концертна дейност: от историко-теоретичното проучване през експеримента до сценичното представяне“*. Особено ценно в тази глава е това, че всеки един от тези десет концерта е насочен към точно определен проблем. Би следвало записите от тези концерти да бъдат представяни като неразривна част от дисертационния труд и при едно бъдещо издание да бъдат приложени към книжното тяло.

Най-стойностното в изследването е това, че то идва да запълни една празнина в теоретичната литература на български език, където проблематиката за бароковата музика е все още рядко застъпена. Ето защо то би могло да бъде от полза не само за днешните флейтисти, а и за изпълнителите на всички инструменти, имайки предвид общите изпълнителски проблеми. Правилното разбиране на музиката от онази епоха е ключово към разбирането за музикалното изкуство и от следващите епохи. Непознаването на бароковата музика винаги се отразява неблагоприятно и към композиторското творчество, и към изпълнителското майсторство.

След всичко изразено по-горе, убедено мога да изразя високата си оценка за дисертационния труд и да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Христо Христов образователната и научна степен **„Доктор“**.

София, 22 декември 2021 г.

проф. д-р Велислав Заимов